

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1932/2568

ธนาคาร พ.โจทก์ นาย พ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 156, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7, ป.วิ.พ. มาตรา 157, ป.วิ.พ. มาตรา 229, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18, ป.วิ.พ. มาตรา 27, ป.วิ.พ. มาตรา 155, ป.วิ.พ. มาตรา 156/1, ป.วิ.พ. มาตรา 230, ป.วิ.พ. มาตรา 232

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่จำเลยยื่นอุทธรณ์โดยยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตาม ป.วิ.พ. มาตรา 156 ซึ่งนำมาใช้บังคับในคดีผู้บริโภคโดยอนุโลมตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ค่าธรรมเนียมศาลตามบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวให้รวมถึงเงินวางศาลในการยื่นฟ้องอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.พ. มาตรา 157 ด้วย หมายถึง เงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นซึ่งจะต้องนำมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.พ. มาตรา 229 ดังนี้ แม้จำเลยจะเป็นผู้บริโภคได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18 จำเลยก็มีสิทธิยื่นคำร้องขอยกเว้นเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของจำเลย และศาลอุทธรณ์ภาค 3 มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์จำเลย โดยยังมีได้พิจารณาคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของจำเลยว่ามีเหตุที่จะอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลหรือไม่ เป็นการไม่ชอบ เมื่อความปรากฏแก่ศาลฎีกา ย่อมมีเหตุสมควรที่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งให้เพิกถอนหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 27 ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 และเมื่อศาลชั้นต้นได้ไต่สวนพยานในชั้นนี้มาเสร็จสิ้นแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลไปเสียทีเดียวโดยไม่ต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งก่อน

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 4,514,235.86 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี จากต้นเงิน 3,471,537.53 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 29 มกราคม 2553) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 19062, 19071 พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดนำเงินชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท จำเลยอุทธรณ์พร้อมกับยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์และค่าธรรมเนียมใช้แทนโจทก์ ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วมีคำสั่งให้ยกคำร้องของจำเลย หากจำเลยประสงค์จะยื่นอุทธรณ์ให้นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้ให้แก่โจทก์ตามคำสั่งศาลชั้นต้นมาวางศาลภายใน 15 วัน จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 แผนกคดีผู้บริโภคมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์คำสั่งของจำเลย เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้จำเลยนำเงินค่าธรรมเนียมศาลซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นมาวางต่อศาลชั้นต้นภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง จำเลยฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินให้แก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท จำเลยอุทธรณ์พร้อมกับยื่น

คำร้องขอยกเว้นค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์และค่าธรรมเนียมใช้แทนโจทก์ ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วมีคำสั่งว่า ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18 ประกอบมาตรา 50 จำเลยไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ แต่จำเลยต้องนำเงินค่าธรรมเนียมแทนที่ต้องใช้แก่โจทก์ตามคำสั่งศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 155 และมาตรา 156 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 มีได้เฉพาะค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น เงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แทนให้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นและต้องวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 229 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ไม่ใช่ค่าธรรมเนียมศาลดังกล่าว จึงไม่อาจยื่นคำร้องขอให้ยกเว้นได้ ดังนั้นเมื่อคดีนี้จำเลยไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์เพราะเป็นคดีผู้บริโภค จึงไม่มีค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ที่จะขอยกเว้น ทั้งไม่อาจยื่นคำร้องขอให้ยกเว้นไม่วางเงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้ให้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ จึงให้ยกคำร้องของจำเลย หากจำเลยประสงค์จะยื่นอุทธรณ์ให้นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้ให้แก่โจทก์ตามคำสั่งศาลชั้นต้นมาวางศาลภายใน 15 วัน นับแต่วันนี้ หากพ้นกำหนดดังกล่าว ศาลจะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลย จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 มีคำสั่งว่า ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18 ประกอบมาตรา 50 จำเลยที่เป็นผู้บริโภคไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ แต่จำเลยต้องนำเงินค่าธรรมเนียมที่ต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 155 และมาตรา 156 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 มีได้เฉพาะค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น เงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ต้องวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 229 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ไม่ใช่ค่าธรรมเนียมศาล จึงไม่อาจยื่นคำร้องขอยกเว้นไม่วางเงินซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ เฉพาะกรณีที่ศาลอนุญาตให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์แล้วเท่านั้น ที่จะได้รับผลให้ไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมศาลซึ่งต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 157 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ดังนั้น เมื่อคดีนี้จำเลยเป็นผู้บริโภคไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ จึงไม่มีค่าธรรมเนียมศาลที่จำเลยจะขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ และไม่อาจยื่นคำร้องขอยกเว้นไม่วางเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์และค่าธรรมเนียมที่ศาลจะต้องใช้แทนโจทก์ของจำเลยนั้นชอบแล้ว ให้ยกอุทธรณ์คำสั่งของจำเลย เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้จำเลยนำเงินค่าธรรมเนียมศาลซึ่งต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นมาวางต่อศาลชั้นต้นภายใน 30 วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง เห็นว่า การที่จำเลยยื่นอุทธรณ์โดยยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 156 ซึ่งนำมาใช้บังคับในคดีผู้บริโภคโดยอนุโลมตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 มาด้วยนั้น ค่าธรรมเนียมศาลตามบทบัญญัติในมาตราดังกล่าว ให้รวมถึงเงินวางศาลในการยื่นฟ้องอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 157 ด้วย ซึ่งเงินวางศาลในการยื่นฟ้องอุทธรณ์ คือ เงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แทนโจทก์ตามคำพิพากษา

หรือคำสั่งศาลชั้นต้นซึ่งจะต้องนำมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 229 ดังนี้ แม้จำเลยจะเป็นผู้บริโภคซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18 จำเลยก็ยังมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอยกเว้นเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของจำเลย และศาลอุทธรณ์ภาค 3 มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์จำเลย โดยวินิจฉัยในทำนองเดียวกันว่า ไม่มีค่าธรรมเนียมศาลที่จำเลยจะขอยกเว้นในชั้นอุทธรณ์และไม่อาจยื่นคำร้องขอยกเว้นไม่วางเงินค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ โดยยังมีได้พิจารณาคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของจำเลยว่ามีเหตุที่จะอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลหรือไม่ จึงเป็นการไม่ชอบ เมื่อความปรากฏแก่ศาลฎีกาเช่นนี้ ย่อมมีเหตุสมควรที่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งให้เพิกถอนหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งเสียได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลฎีกาเห็นสมควรมีคำสั่งแก้ไขกระบวนการพิจารณาที่มีชอบของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 3 ดังกล่าวนั้นเสีย และแม้ศาลชั้นต้นมีหน้าที่จะต้องส่งคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 156/1 แต่เมื่อศาลชั้นต้นได้ไต่สวนพยานในชั้นนี้มาเสร็จสิ้นแล้ว ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรมีคำสั่งไปเสียทีเดียวโดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งก่อน พิจารณาพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบในชั้นไต่สวนคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแล้ว น่าเชื่อว่าหากจำเลยไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแล้วจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรและอุทธรณ์ของจำเลยมีเหตุอันสมควรจึงอนุญาตให้จำเลยอุทธรณ์โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นและเมื่อศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยอุทธรณ์โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฉบับลงวันที่ 29 ตุลาคม 2553 จึงเป็นอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลชั้นต้นจำต้องรับอุทธรณ์ของจำเลยไว้วินิจฉัยแล้วดำเนินการต่อไป ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยจึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาเห็นควรเพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นดังกล่าวและมีคำสั่งใหม่ให้ถูกต้อง พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ยกคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของจำเลยในชั้นอุทธรณ์ ยกคำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค 3 ที่ให้ยกอุทธรณ์ของจำเลย อนุญาตให้จำเลยอุทธรณ์โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยและให้ศาลชั้นต้นตรวจรับอุทธรณ์ของจำเลย ฉบับลงวันที่ 29 ตุลาคม 2553 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 230 และ 232 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 แล้วดำเนินการต่อไป จำเลยเป็นผู้บริโภคได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงในการดำเนินกระบวนการพิจารณา แต่จำเลยชำระค่าใช้จ่ายในการส่งคำคู่ความในชั้นขอยกเว้นค่าธรรมเนียมในศาลชั้นต้น 250 บาท ชั้นขอยกเว้นค่าธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ 300 บาท ชั้นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้น 300 บาท และชั้นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกามาด้วย 350 บาท จึงให้คืนเงินจำนวนดังกล่าวแก่จำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นทั้งสามศาลนอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

แรงรณ ปรีพจน์พจนพิสุทธิ · ทวีศักดิ์ อุนนาทรัตนกุล · ญัฐชัย ไวยภาษจิรกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1932/2568>